

Trong truyện White Tiger của nhà văn Ấn Độ Aravind Adiga có đoạn kể anh tài xế Balram Halwai, khi đưa cha nhân viên tài xế của ông nhà, thì cha cha lái đánh rớt một đồng ru-pi trong xe. Cha bắt anh tài xế phải tìm cho ra. Anh tài xế Balram lúi húi tìm mãi không thấy, cha cha mắng: Mày đồng gì bỏ tìm không ra đồng có cha thu đồng đồng tiền của tao nghe mày! Cùng, đồng cho ông cha ông mắng, anh tài xế lén rút một đồng ru pi trong túi mình, rồi giả đồ reo lên như mới tìm thấy đồng tiền, là phép cúi đầu đưa cha ông cha. Mãi đô la M đồng đồng đồng 40 đồng 50 ru pi Ấn Độ.

Nghe em ruốt cha cha, một sinh viên du học mới từ Mỹ về, phàn nàn với ông anh: Sao anh kể vậy? Mình vào mới vào trong nhà thằng bố thằng đồng đưa nó 500,000 ru pi tiền một đồng hời hợt, mà bây giờ cha đánh rớt có một đồng ru pi anh cũng bắt thằng tài xế tìm bằng đồng đồng làm cái gì?

Cuốn tiểu thuyết Bạch Hổ (White Tiger) của tình cha nhà o hai sự thành công của cha Ấn Độ: Các doanh nghiệp tin học ở Bangalore và cha đồng đồng do dân cha. Chàng tài xế tình khôn sau giờ ông cha đồng đồng 700,000 ru pi mà ông cha đang tính mang đi hời hợt, rồi trốn đi từ Bangalore, làm việc cuốc đồng, trở thành một nhà doanh nghiệp thành công và cũng biết hời hợt nhà ma! Bangalore là trung tâm kinh doanh của Ấn Độ, với các xí nghiệp chuyên nhận thuê làm công việc của các kỹ sư và chuyên viên tin học Mỹ. Còn cha đồng đồng dân cha đồng đồng thì đã thành lập ở Ấn Độ từ năm 1947, khi cha đồng đồng thu đồng đồng Anh quốc rút đi, cho từ nay đã đồng đồng 15 cuốc đồng đồng đồng đồng trong 60 năm, với nhiều lần thay đổi chính phủ một cách hòa bình. Hai thành đồng đồng là những niềm hãnh diện của nhiều người dân Ấn Độ. Những nhà văn không tha, đã mượn một câu chuyện đồng đồng đồng đồng “bôi xối” từ đồng đồng, trong đó có tách tham lam của các ông cha đồng đồng, và thói tham những của các quan chức!

Những người Ấn Độ không sống đồng đồng cha đồng đồng dân cha đồng đồng thì cha cha Aravind Adiga không thể nào đồng đồng phép xuất bản cuốn truyện hài hước này - đồng đồng đồng đồng đồng đồng Booker-Man có uy tín nhất đồng đồng dành cho các tiểu thuyết viết bằng tiếng Anh trong năm 2008. Trong một xã hội dân cha, nhiều người đồng đồng đồng đồng có quyền nói lên những bất mãn của mình, và như thế mới có tiền bạc.

Ấn Độ mới hoàn đồng đồng đồng đồng đồng đồng đồng đồng 15, ngày mai sẽ biết kết quả. Cha cha sự có nhiều người không hài lòng với kết quả đồng đồng đồng đồng đồng đồng, cũng như sự có nhiều người bất mãn với đồng đồng đồng đồng “cái gì là” đồng đồng đồng đồng dân cha này. Những ngày ở Ấn Độ này sau mới cuốc đồng đồng đồng đồng nào cũng có nhiều người phàn nàn và bất mãn!

Chúng ta ph i nhìn vào nh ng con s kh ng l trong cu c t ng tuy n c này đ th y riêng vi c t ch c đ c cho dân đi b phi u đã là m t thành công đáng ca ng i. Trong dân s h n m t t ng i, có 714 tri u ng i có quy n và có tên trong danh sách c tri. Ng i ta ph i l p ra 800,000 phòng b phi u, v i kho ng 4 tri u nhân viên ph trách t vi c ghi danh, ki m soát tên danh tính ng i đi b u, ch d n, canh ch ng nh ng k gian l n, đ m phi u, tính toán k t qu , t t c là đ b o đ m s công b ng. Ngoài ra còn h n 2 tri u nhân viên an ninh, c nh sát b o đ m cho ng i dân thi hành quy n dân ch c a h .

Đ cho 700 tri u ng i đi b u trong tr t t , nôc n Đố đã t ch c 5 l n b phi u cách nhau trong vòng m t tháng, b t đ u t ngày 16 Tháng T cho đ n ngày Th T 13 Tháng Năm m i xong. Có 1055 đ ng chính tr đ a ng i ra tranh c giành nhau 543 gh dân bi u H Vi n (Lok Sabha), đó là n i s quy t đ nh đ ng nào th ng và đ c c ng i ra làm th t ng. M i ng i đã bi t tr c vào Th B y này s không đ ng nào chi m đ s gh đ i bi u đ t mình l p chính ph m i.

Ngày Th T là ngày b phi u ch t, trên màn nh có c nh m t nhà s v a la m ng v a n m áo m t viên ch c phòng phi u kéo đi. Anh công ch c này m c y ph c ch ng ch c nh ng bò lom khom khi b kéo lê trên bãi cát. Nhà s b t anh giao cho c nh sát vì nh iu c tri t cáo r ng anh ta đã b y trò gian l n! Khi m t tu sĩ cũng đ ng ra b o v s trong s ch c a n n chính tr t do dân ch thì chúng ta bi t r ng nh iu ng i dân n Đố đã ý th c rõ ràng là h ph i b o v ch đ mà các nhà l p qu c đã ch n cho đ t n c h . Nh ng ng i nh Thánh Gandhi, Th T ng Nehru và th h c a h là nh ng ng i l p nên qu c gia m i m này, vì trong su t 4000 năm tr c đó ch a bao gi có m t qu c gia n Đố . X a kia, đó là m t bán đ o chia thành nh iu v ng qu c r i r c, h ch đ c gom l i đ i nh ng đ qu c H i giáo, đ qu c Anh. Khi ng i Anh t ý đ nh rút đi, nh iu ng i đã nghĩ ph i chia bán đ o này thành nh iu m nh, không tin r ng có th thành l p m t qu c gia v i hàng ngàn ngôn ng khác nhau, v i h th ng đ ng c p g m hàng ngàn c p phân bi t ch t ch quy t đ nh đ i s ng tôn giáo, vai trò xã h i, ngh nghi p, vi c giáo d c và c vi c hôn nhân. H th ng đ ng c p đó đã ăn sâu trong xã h i và tâm lý m i ng i đ n bây gi v n ch a g t s ch, m c dù b n hi n pháp đã nh n m nh m i công dân đ u bình đ ng và xóa b h th ng đ ng c p c truy n. Nh tên anh tài x trong truy n B ch H là Halwai, g i tên đó ra ng i n Đố ai cũng bi t gia đình anh theo ngh làm bánh ng t, c đ ng c p Halwai làm ngh đó. M t k s đ i n toán g c thu c đ ng c p ti n dân (Dalit) đ c nh n vào làm trong m t công ty ở Bangalore. Anh ta đ c tr l ng b ng các đ ng nghi p thu c đ ng c p khác, đ c tham d các sinh ho t bình đ ng trong vi c làm cũng nh khi gi i trí. Nh ng m t đ ng nghi p thu c đ ng c p Brahmin đã nói nh v i anh r ng anh không nên dùng chung m t phòng v sinh v i nh ng ng i thu c đ ng c p cao h n! V i di s n n ng n c a quá kh nh v y, 62 năm tr c đây không m y ng i tin n c n Đố s t n t i đ c quá 10 năm, mà n u còn t n t i thì ch c ph i đ t đ i m t ch đ đ c tài m i yên đ c!

Nh ng cu c thí nghi m l p qu c c a n Đố đã thành công. Không nh ng th , h còn gi gìn

đều có mặt cho đến dân chủ tự do. Ấn Độ làm gương cho các thế giới thứ y khi đã quyết định cùng tôn trọng những nguyên tắc của dân chủ thì một xã hội phức tạp, nghèo nàn và đông đúc như Ấn Độ vẫn có thể sống chung với nhau và cùng tiến bộ. Những câu chuyện đã đi theo con đường kinh tế sai lầm từ thời Thủ Tướng Nehru khi ông quyết định mô phỏng Liên Xô bằng nền kinh tế theo xã hội chủ nghĩa, xây dựng một bộ máy bàn giấy kiểm soát các hoạt động kinh doanh, và quản lý máy đó ngày càng lớn hơn. Sau khi Trung Quốc cải tổ kinh tế từ năm 1978, đến năm 1991 những câu chuyện mới quay trở lại với mô hình kinh tế thị trường; những di sản của thời kỳ xã hội chủ nghĩa vẫn còn vì khó thay đổi tác phong các công chức xưa nay vẫn nể mưu quy n hành. Những mặt tốt lớn thay đổi động cơ quản lý, những câu chuyện lại tiến bộ thêm. Đảng BJP khi giành được chính quyền đã cải tổ kinh tế mạnh mẽ theo đường lối thị trường; đảng Congress (Quốc Đại) vẫn giữ khuyến khích xã hội những việc tốt đẹp của nền kinh tế và bỏ vào các thành tựu cũ. Hiện nay mặt đường đang lên là BSP đang nuôi hy vọng chiếm được những ghế để biến đổi, do bà Mayawati lãnh đạo, bà là người xuất thân từ giai cấp Dalit thấp nhất trong xã hội Ấn.

Một dấu hiệu của sự tiến bộ trong cuộc sống tuy nhiên năm nay là những viên chức mới xuất hiện, họ không phải là những nhà chính trị chuyên nghiệp mà là những nhà trí thức, chuyên gia, sĩ quan trong quân đội, các nhà tài chính giỏi bóng và vũ công nổi tiếng. Với đà này thì nền dân chủ Ấn Độ sẽ tiến xa hơn, không còn những công nhân nhà văn Aravind Adiga đã mô tả để chế nhạo. Trong tiểu thuyết của ông, một vị thủ tướng được gọi là “Nhà lãnh đạo xã hội chủ nghĩa vĩ đại” (The Great Socialist) nắm được quyền chính trị trong tiểu bang. Những mặt tay đưa ra cho công nhân đã cho ông ta, xúi giục một nhóm chính trị gia khác lập một đảng Xã hội thứ hai, lấy tên là Đảng Xã hội Lênin nít, và vẫn được dân chúng công nhận lãnh đạo vĩ đại xã hội chủ nghĩa. Sau một thời gian, lãnh đạo vĩ đại bèn mất tay đưa ra cho và cho một thân phận thông thường. Sau cuộc bầu cử, anh đưa ra cho bóng lòng gia nhập đảng của vị thủ tướng, được bầu làm lãnh đạo của phe, còn cái đảng Lê Nin nít mới lập thì được gọi tắt!

Một quốc gia muốn xây dựng một chế độ tự do dân chủ, phải mất nhiều thời gian, qua nhiều cuộc thử thách, một quá trình hàng trăm năm mới thành tựu. Những câu chuyện đã đi được một bước đường 60 năm, và còn đang tiếp tục tiến bộ. Năm nay chắc có một số biến cố đáng máu là do đảng Mao ít nhiều chế độ ám sát và phá hoại một vùng phía Đông Bắc. Dù ngày mai đảng nào thắng Ấn Độ, thì các dân tộc một thế giới này cũng không thể đã trở nên thành.

Trong một bảng xếp hạng Chỉ số Dân Chủ (Democracy Index) năm 2008 của Economist Intelligence, những câu chuyện chỉ được xếp hạng 35 trong số 167 quốc gia được tính điểm. Chỉ số này, từ 1 đến 10, được tính toán dựa trên việc đo lường điểm cao hay thấp của 60 chỉ số khác nhau, thu thập những phạm vi như việc thi hành và bảo vệ các quyền tự do dân sự, tính chất đa nguyên đa đảng, hiệu năng trong việc điều hành chính phủ, trình độ tham gia của dân chúng, và tình trạng dân chủ trong các xã hội. Những nước đã xây dựng dân chủ tự do hàng thập kỷ, nhất là các nước ít dân, thì được xếp điểm cao. Còn Ấn Độ được xếp 7.8 điểm chỉ được xếp hạng 35 những

còn cao điếm hơn nên dân chúng những nước như Thái Lan, Tích Lan, Brazil, Sri Lanka, Indonesia, Malaysia. Nhà văn đã là đáng hạnh phúc lắm rồi.

Như chúng tôi đã viết, “Dân Chủ” không phải là một món mì ăn liền, cần bày ra là thành bữa ăn đầy đủ! Phải xây dựng từng ngày, từng giờ, hàng trăm năm mới thành. Cho nên dân tộc Việt Nam muốn tiến tới cuộc sống dân chủ thì do thì phải bắt đầu ngay, bắt đầu càng sớm càng tốt! Chừng ngày nào, con cháu chúng ta được hưởng tự do và sống dân chủ chừng ngày đó.

Một cuốn “nhật ký” của cựu Tổng bí thư Đảng Cộng Sản Trung Hoa mới được xuất bản ở Hồng Kông với tựa đề, “Tù nhân của chế độ: Nhật ký của Triệu Tử Dương” ghi lại 30 giờ nói chuyện được ghi âm trước khi ông qua đời năm 2005. Ông Triệu Tử Dương bắt đầu một chuyến năm 1989 khi chấp hành ý kiến đàn áp các sinh viên và công nhân biểu tình ở Thiên An Môn. Khi suy nghĩ về cuộc đời và chính trị Trung Cộng, Triệu Tử Dương đã đi tới ý kiến rằng nước ông phải cải tổ chính trị thì kinh tế mới phát triển được. Trong đó nổi bật, Triệu Tử Dương đã nói về tương lai chính trị của nước Trung Hoa. Đây là lời ông dặn dò thế hệ người Trung Hoa mới: “Thực ra, tôi nghĩ chế độ dân chủ để nghị kiến Tây phương cho thấy nó có sinh lực mạnh mẽ nhất. Trong số các hệ thống chính trị đang thi hành thì đó là hệ thống tốt nhất hiện nay.” Người Việt Nam nghĩ thế nào?